

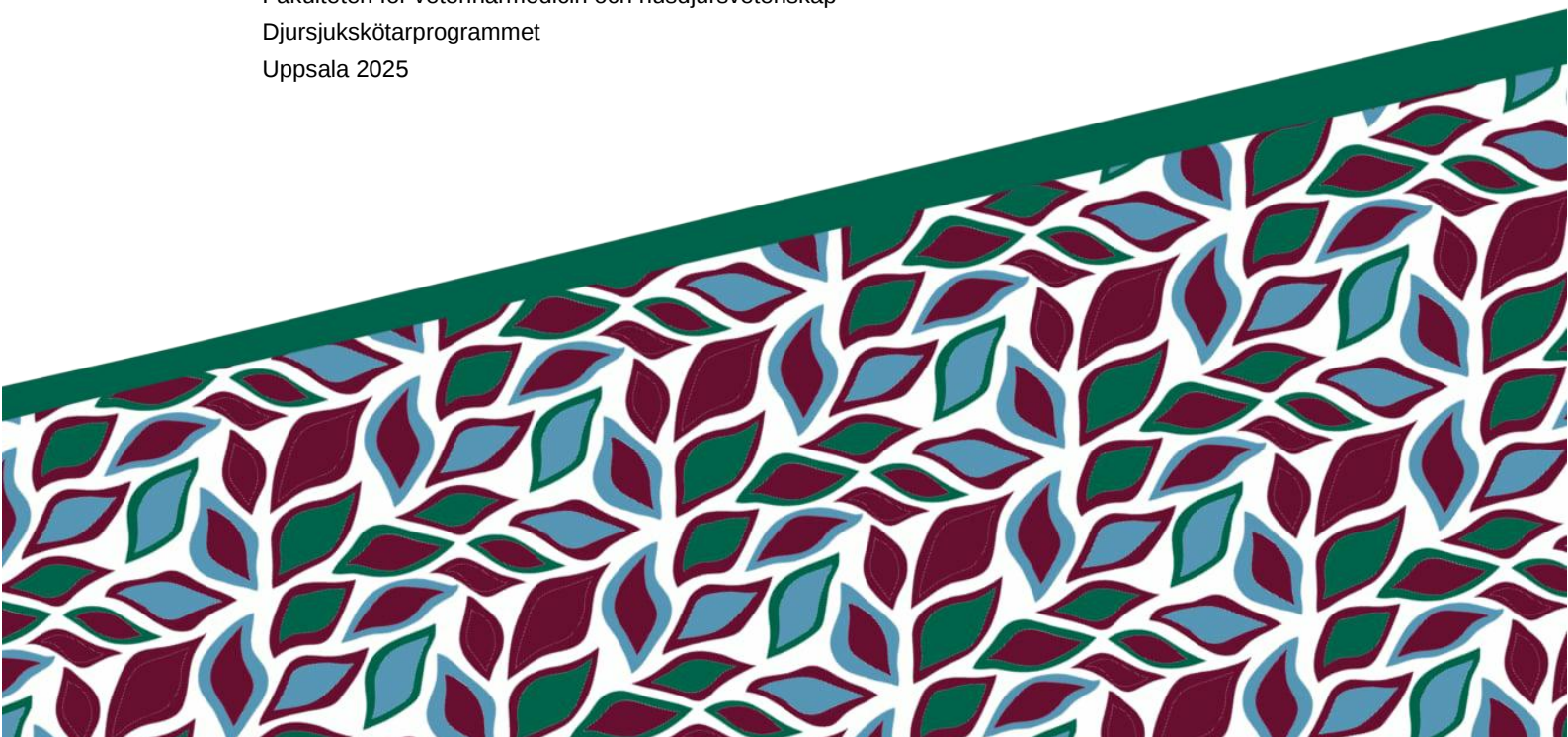

Hundens beteende i relation till ägarens psykiska hälsa, stress och personlighet

En studie om djursjukskötarens rådgivande funktion vid beteenderelaterade problem

Mathilda Rumar & Carina Timraz Koch

Självständigt arbete i djuromvårdnad • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Djursjukskötarprogrammet
Uppsala 2025

Hundens beteende i relation till ägarens psykiska hälsa, stress och personlighet. En studie om djursjukskötarens rådgivande funktion vid beteenderelaterade problem.

Dog behavior in relation to the owner's mental health, stress, and personality. A study of the veterinary nurse's advisory role in behavior-related issues.

Mathilda Rumar & Carina Timraz Koch

Handledare:	Therese Rehn, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Examinator:	Maria Andersson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i djuromvårdnad
Kurskod:	EX0994
Program/utbildning:	Djursjukskötarprogrammet
Kursansvarig inst.:	Institutionen för kliniska vetenskaper
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2025
Omslagsbild:	Genererad mönsterbild skapad på: https://pattern.monster/leaves-9
Upphovsrätt:	Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Nyckelord:	canine, relationer, ångest, livskvalitet, glädje, depression, personlighetsdrag, antrozologi, följsamhet, djursjukvård

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Husdjurens miljö och hälsa

Sammanfattning

Studier från olika delar av världen visar en hög prevalens av beteendeproblem bland sällskapshundar, vilket ofta leder till att ägaren söker stöd inom djursjukvården. För att kunna erbjuda korrekt vård och rådgivning är det avgörande att förstå de bakomliggande orsakerna till hundens beteende, då det kan leda till effektiv och korrekt behandling. Problembeteenden kan exempelvis bero på underliggande sjukdomar eller andra fysiska besvär såsom smärta, men kan även utgöra ett sätt för hunden att uttrycka känslomässiga och sociala behov. Detta kan komma att presenteras i form av exempelvis vokaliseringar, utfall och svårigheter att vara ensam hemma. Djursjukskötare spelar en central roll i kommunikationen med djurägare, och en bred kunskap inom området är viktig för att kunna ge korrekt och individanpassad rådgivning.

Psykisk ohälsa och stress ökar i samhället enligt Folkhälsomyndigheten, vilket kan leda till hälsoproblem såsom sömnsvårigheter, irrationell ängslan och påverkan på flera av kroppens organsystem. Denna utveckling har lett till ökat fokus på psykisk hälsa inom humanvården, där insatser görs för att ständigt förbättra den vård som erbjuds, samt för att motverka stigma kring att söka hjälp. Samtidigt observeras utmaningar inom fältet; bland annat långa väntetider och begränsat utbud i vissa delar av Sverige. Arbetet med psykisk hälsa och även förebyggandet av psykisk ohälsa är något som prioriteras högt hos regeringen i 2025, bland annat i form av att det avsätts mer ekonomiska medel till detta arbete.

Forskning tyder på att det finns en biologisk interaktion, både fysisk och känslomässig, mellan hundar och deras ägare. Hundar kan spegla sina ägares känslomässiga tillstånd och påverkas även av ägarens personlighet, som anses vara relativt oförändrad över tid. Syftet med denna studie var att undersöka om det finns samband mellan ägarens psykiska hälsa, stress och personlighet samt förekomst av problembeteenden hos deras hund. I denna studie användes data från den longitudinella enkätstudien ”Mitt liv med hund” (MLMH), som undersöker faktorer som påverkar välfärden för både människor och hundar. Resultaten visade samband mellan psykisk ohälsa och stress hos ägaren samt problembeteenden hos hunden. Dessutom identifierades kopplingar mellan ägarens personlighetsdrag, såsom extroversion, samvetsgrannhet och neuroticism, och hundens beteende. Dessa fynd understryker komplexiteten i ämnet och behovet av ytterligare forskning för att bättre förstå sambanden.

För djursjukskötare är det värdefullt att ha kunskap inom detta område då mycket tyder på att det finns kopplingar mellan djurägares mående och de beteendeproblem deras hund visar. Det är viktigt att utveckla färdigheter i att hantera svåra samtal, exempelvis kring beteendeproblem och livsstilsförändringar, för att bättre kunna stödja djurägare och deras hundar i dessa situationer.

Nyckelord: canine, relationer, ångest, livskvalitet, glädje, depression, personlighetsdrag, antrozologi, följsamhet, djursjukvård

Abstract

Studies from various parts of the world show that behavioral problems are common among pet dogs, which often leads owners to seek veterinary care. To provide the right care and advice, it is important to understand the reasons behind the dog's behavior. These problems can be caused by illnesses or physical pain, but they can also be a way for the dog to express emotional and social needs. Veterinary nurses play an important role in communicating with dog owners, and having good knowledge in this area is essential to give correct and personalized advice.

According to the Swedish Public Health Agency, mental health problems and stress are increasing in society. This can lead to health issues such as sleep problems, anxiety, and effects on different parts of the body. Because of this, mental health has received more attention in healthcare, with efforts to improve care and reduce the stigma around seeking help. However, challenges remain, including long waiting times and uneven access to services in different parts of Sweden. In 2025, preventing mental health problems is a high priority for the Swedish government, which has allocated more funds to support this work.

Research shows that there is a biological connection, both physical and emotional, between dogs and their owners. Dogs can sense and reflect their owners' emotional states, and they are also influenced by their owners' personalities, which tend to stay fairly stable over time. The aim of this study was to explore whether there are links between the owner's mental health, stress, and personality traits, and behavioral problems in their dogs. This study used data from the ongoing long-term survey "Mitt liv med hund" (MLMH; "My Life with Dogs"), which looks at factors affecting the well-being of both people and dogs. The results showed connections between the owner's mental health and stress and the dog's behavioral problems. The study also found links between certain personality traits of the owner, such as extraversion, conscientiousness, and neuroticism, and the dog's behavior. These findings show that this is a complex topic and that more research is needed to understand these relationships better.

For veterinary nurses, it is valuable to have knowledge in this area, as there is growing evidence that the owner's well-being is connected to their dog's behavior. It is important to develop skills to handle difficult conversations, such as those about behavioral problems and lifestyle changes, to better support both dog owners and their pets.

Keywords: canine, relations, anxiety, life quality, happiness, depression, antrozology, compliance, veterinary technician, veterinary healthcare, veterinary medicine

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	8
Figurförteckning	9
Förkortningar	10
1. Introduktion	11
1.1 Syfte	12
1.2 Frågeställningar	12
2. Bakgrund	13
2.1 Psykisk ohälsa bland människor	13
2.2 Personlighetstyper	13
2.3 Effekter av stress	14
2.4 Biologisk interaktion mellan arter	15
2.5 Problembeteende	16
2.6 Djursjukskötarens roll vid kommunikation med djurägare på klinik	17
3. Material och metod	19
3.1 Litteraturundersökning	19
3.1.1 Sökord	19
3.2 Användning av Artificiell Intelligens (AI)	19
3.3 Enkätstudie	19
3.3.1 Enkätbeskrivning	20
3.4 Databearbetning	21
3.4.1 Analys efter databearbetning	23
3.5 Etisk godkännande och GDPR	24
4. Resultat	25
4.1 Ägarens Psykiska Hälsa & Hundens beteende	25
4.1.1 Psykisk nedstämdhet	25
4.1.2 Ängslan, oro & ångest	26
4.1.3 Stress	27
4.1.4 Psykiskt välbefinnande	28
4.2 Ägarens Personlighet & Hundens beteende	28
4.2.1 Extraversion	28
4.2.2 Samvetsgrannhet	29
4.2.3 Neuroticism	30
5. Diskussion	32
5.1 Resultatdiskussion	32
5.1.1 Personlighet, psykisk hälsa, stress och problembeteenden	32
5.2 Metoddiskussion	34

5.2.1	Genusperspektiv på studiens resultat	34
5.2.2	Felkällor	35
5.2.3	Utmaningar, anpassningar & tillämpningar.....	36
5.2.4	Unghunden – en besvärlig tonåring?.....	36
5.3	Omsätta teori till praktik: mandat att ta upp att “problemet” kan komma från ägaren?	37
6.	Konklusion.....	39
	Referenser.....	40
7.	Tack	47
	Bilaga 1.....	48
	Bilaga 2.....	49

Tabellförteckning

Tabell 1. Folkhälsomyndigheten (2014-2024). Psyisk hälsa (självrapporterat) efter ålder, kön och år. Andel (procent). Nationella folkhälsoenkäten	11
---	----

Figurförteckning

Figur 1. Flödesschema av enkäterna som ingår i studien "Mitt Liv Med Hund" (Rehn, T. (2025). [Opublicerat material [2025-02-14]. Enkäternas namn samt vid vilken tidpunkt (hundens ålder) som enkäterna besvaras anges i figuren.....	20
Figur 2. Median per personlighetsdrag baserat på alla deltagarnas resultat i enkäten "Min självbild". (Stjärnorna indikerar individer som markant skiljer sig från gruppens median, s k outliers, dessa individer inkluderades dock i vidare analyser)	23
Figur 3. Lista av problembeteenden sorterade efter prevalens. Procentandel avrundat till heltal (N=705)	25
Figur 4. Psykisk nedstämdhet: Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde (N=705)	26
Figur 5. Ängslan, oro & ångest: Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde. (N= 705).....	27
Figur 6. Stress: Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde. (N=705).	28
Figur 7. Extraversion (hade värden över populationens medianvärde): Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde. (N=705).....	29
Figur 8. Samvetsgrannhet (hade värden under populationens medianvärde): Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde. (N=705).....	30
Figur 9. Neuroticism (hade värden över populationens medianvärde): Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde. (N=705).	31

Förkortningar

FOHM	Folkhälsomyndigheten
GDPR	” General data protection regulation” Dataskyddslagen
MLMH	Studien ”Mitt Liv Med Hund”
SLU	Sveriges lantbruksuniversitet
WHO	World Health Organization
χ^2	Chi-två test/ Chi-square test

1. Introduktion

Forskning inom antrozologi visar att personlighetsdrag och stress hos djurägaren har en inverkan på hur deras hundar hanterar och bemöter de situationer som kan uppstå i livet (Dodman et al. 2018). Detta kan leda till beteendeproblematik så som aggressivt beteende hos hunden (Gobbo & Zupan 2020). En studie av Sundman et al (2019) visar att halterna av stresshormonet kortisol ökar hos hunden i samband med djurägarens förhöjda halter av kortisol. I en enkätstudie av Barcelos et al. (2023) sågs en dubbelriktad effekt av problembeteenden; djurägarens psykiska hälsa hade en påverkan på hundens beteende och problembeteenden hos hunden påverkade i sin tur hur djurägaren mådde. Studien visade även att djurägarens psykiska hälsa hade en påverkan på den omvårdnad hunden fick i hemmet; exempelvis basala behov som pälsomvårdnad, klocklippning och promenader. Att misslyckas med att följa upp basala behov ledde i sin tur till negativa känslor hos djurägaren, såsom skam och skuld (Barcelos et al. 2023).

Enligt Folkhälsomyndigheten (FOHM 2022 a) har prevalensen av ångestsymtom och allmän nervositet hos den svenska befolkningen ökat under de senaste åren. Skillnaden i prevalensen av psykisk ohälsa hos individer i åldrarna 16–84 har ökat från 31% år 2011 till 42% år 2021. Enligt hälsodata så har prevalensen för ångslan, oro och ångest ökat med 12% sedan 2014 och låg 2024 på 44% (FOHM 2024 b, se Tabell 1). Upplevelsen av stress i vardagen har ökat något, och låg i 2024 på ca 17% (FOHM 2024 b, se Tabell 1). Med tanke på denna ökning är det sannolikt att psykisk ohälsa även drabbar ägare som djursjukskötare kommer i kontakt med, och detta bör tas i beaktning vid konsultationer.

Tabell 1. Folkhälsomyndigheten (2014-2024). Psykisk hälsa (självrapporterat) efter ålder, kön och år. Andel (procent). Nationella folkhälsoenkäten

	Andel							
	Totalt 16-84 år							
	Totalt							
	2014	2015	2016	2018	2020	2021	2022	2024
Gott psykiskt välbefinnande	..	..	..	86,2	86,7	85,6	86,1	83,7
Nedsatt psykiskt välbefinnande	12,9	12,3	15,5	16,6	..	..	..	..
Stressad	12,9	13,8	14,2	15,7	14,4	15,3	15,1	16,6
Mycket stressad	2,9	3,0	3,0	3,8	3,1	3,3	3,6	3,8
Ångslan, oro eller ångest	32,0	30,2	36,1	39,1	40,8	42,9	43,0	44,1
Lätt ångslan, oro eller ångest	27,4	25,7	30,6	32,2	34,3	35,4	35,4	36,3
Svår ångslan, oro eller ångest	4,6	4,5	5,5	6,9	6,5	7,5	7,6	7,8

Som djursjukskötare är en stor del av vardagen att bemöta djurägare i olika livssituationer (Gray & Clarke 2011). Dessa kan vara i emotionellt påfrestande situationer då klinikbesök ofta beror på att deras djur är i behov av vård, vilket kan leda till känslor som oro, rädsla, ångest, sorg och ilska. I jämförelse med den

statistik för prevalens av psykisk ohälsa som FOHM presenterade i 2022 (FOHM 2022a) kan det även tänkas att många djurägare upplever egna utmaningar relaterade till psykisk ohälsa. Detta kan påverka deras sätt att hantera situationen de befinner sig i, och bör tas i beaktning då det som djursjukskötare är viktigt att ge stöd och rådgivning utifrån den person och situation som presenteras. Forskning från humansidan visar att förhållningssätt hos sköterskan kan bidra positivt i kommunikationen med den vårdsökande, särskilt är det personligt och empatiskt bemötande som anses vara betydelsefulla (McCabe 2004).

1.1 Syfte

Syftet med detta kandidatarbete är att bidra till ökad förståelse för sambandet mellan personlighet samt psykisk hälsa hos ägare och beteendeproblematik hos deras hundar. Detta är särskilt aktuellt inom yrkesrollen som djursjukskötare, då stora delar av arbetsvardagen går ut på att bemöta, rådgiva och hantera olika situationer med djurägare.

1.2 Frågeställningar

Utifrån syftet formulerades följande frågeställningar:

- Finns det samband mellan personlighet samt ägarens psykiska hälsa och uppvisade beteendeproblem hos hund?
- Finns det samband mellan ägarens stressnivåer och uppvisade beteendeproblem hos hund?

2. Bakgrund

2.1 Psykisk ohälsa bland människor

World Health Organisation (WHO) definierar psykisk ohälsa som ett hälsoproblem karaktäriserat av en signifikant förändring i kognitiva förmågor, beteende samt emotionell reglering (WHO 2022). Detta kan orsaka svårigheter och handlingsförlamning inför viktiga funktionsområden som personlig hygien, socialisering och sömn (WHO 2022). Regeringen har under 2025 presenterat en stor satsning att främja vården för psykisk hälsa i Sverige.

Enligt Folkhälsomyndigheten (2025) kan vilken individ som helst drabbas av psykisk ohälsa. De flesta individer i Sverige drabbas av någon form av psykisk ohälsa under livets gång, men det finns olika faktorer som kan påverka detta utfall (FOHM 2025). Dessa faktorer delas vanligtvis in i två grupper; riskfaktorer och skyddsfaktorer (FOHM 2025). Riskfaktorer inkluderar sådant som ett påfrestande jobb eller en stressig skolmiljö, bruk av narkotika eller alkohol, familjeproblematik, kronisk sjukdom och ensamhet. Skyddsfaktorer inkluderar god hälsa, goda sociala relationer, nog med sömn och återhämtning, ett stabilt boende, sysselsättningar och en trygg närmiljö.

Stress är en relativt vanlig form av psykisk ohälsa i Sverige och kan leda till besvär såsom minnes- och koncentrationsstörningar, trötthet, utmattning, sömnproblematik och smärtor (Glise 2007). Stress har följt samma trend som många andra symtom av mental ohälsa de senaste tio åren; det har ökat i prevalens (FOHM 2024 b, se Tabell. 1).

Även ångest har ökat i prevalens under de senaste åren (FOHM 2024 b, se Tabell. 1). Ångestproblematik utsätter den drabbade individen för irrationell oro, ängslan och rädsla som kan leda till psykologiska begränsningar såsom social fobi, eller fysiska besvär såsom panikångestattacker (WHO 2025).

2.2 Personlighetstyper

Inom humanpsykologi har forskare länge försökt att definiera människors beteende baserat på deras personlighet. McDougall var en utav de första som organiserade vilka personlighetstyper som ligger till grund för mänskligt beteende i 1932 och Digman vidareutvecklade sedan dessa i 1990. I Digmans (1990) förslag presenterades fem olika områden som sedan kategoriserades av Goldberg

(1993) och är numera allmänt vedertaget inom psykologi. Under 1990-talet tillkom olika variationer av de fem kategorierna, bland annat med ytterligare underkategorier (John & Srivastava 1999). Den version av "The Big Five" som tillämpas i detta arbete består av följande kategorier (Goldberg 1993; Otero-López et al. 2021):

- **Öppenhet (Openness):** Kreativ och nyfiken
- **Samvetsgrannhet (Conscientiousness):** Agerar oftast plikttroget och har självdisciplin
- **Extraversion:** Gillar och uppsöker stimuli, är bestämd, social, aktiv och glad.
- **Tillmötesgående (Agreeableness):** Osjälvisk, tillitsfull, vill gärna samarbeta och är mer blygsam.
- **Neuroticism:** Upplever oftare negativa känslor som ångest och depression

Trots att forskning inom djurs personligheter inte har kommit lika långt, så har det tagits fram en motsvarighet till "The big five" för hundar (Svartberg & Forkman 2002). I en experimentell studie av Svartberg och Forkman (2002) visades det att fem olika faktorer stod till grund för hundars beteende: *Playfulness*, *Curiosity/Fearlessness*, *Chase-proness*, *Sociability* och *Aggressiveness*. Författarna konkluderade att alla beteendemässiga egenskaper – med undantag av "Aggressiveness" – var nära besläktade med varandra och representerade ett generellt beteendemönster hos hundar. Faktorn "Aggressiveness" passade inte in i samma mönster utan visade en låg korrelation till andra faktorer. Detta kan i sin tur tyda på att yttre faktorer påverkar dessa beteenden mer eller att de ej utvecklas på samma sätt som de andra faktorerna gör (Svartberg & Forkman 2002).

2.3 Effekter av stress

Stress påverkar individen fysiskt såväl som psykiskt och beskrivs som en fysiologisk reaktion där samspelet mellan hypotalamus, hypofysen och binjurarna (HPA-axeln) resulterar i att stresshormoner frisläpps (Djuric et al. 2008). Effekten av dessa stresshormoner är bland annat att pulsen och andningsfrekvens ökar, metabolismen minskar och musklerna spänns (Sjaastad et al. 2016). De kroppsliga reaktionerna kan vara avgörande för att överleva en hotfull situation och därmed vara gynnsamma, men många upplever i dag negativa effekter av stress som inte gynnar deras vardag enligt FOHM (2022 b). Stress kan bero på yttre omständigheter såväl som inre, och vad som triggar individen kan vara mycket individuellt (Broom & Johnson 2019). Kortisol är ett viktigt hormon som kan användas som biomarkör för att analysera stressnivåer (Sjaastad et al. 2016). Den mest pålitliga analysmetoden är genom blodprov, men idag kan kortisolnivåer i

hårstrån användas som en alternativ objektiv metod inom både human- och djursjukvården (Karuppaiah et al. 2023).

Många människor i dagens samhälle rapporterar att de i perioder har mått dåligt som en direkt effekt av stress (FOHM 2024). FOHM (2022 a) beskriver i deras information om ämnet att det finns nära kopplingar mellan stress och upplevt psykisk ohälsa:

“Det är inte alltid lätt att skilja på känslor som oro, ångest och stress, för de och de reaktioner som de ger upphov till ligger nära varandra och samspelar. Stress kan till exempel leda till oro, och mycket oro kan vara stressande.”

För djur sker motsvarande fysiologiska reaktioner vid stress som hos människor (Heimbürge et al. 2019). Försäkringsbolaget Agria (2025) har listat faktorer som förändringar i rutiner, resor och sociala förändringar som orsaker som kan leda till stress. Andra anledningar som beskrivs kan vara att hunden inte får utlopp för sin energi eller har fysiska besvär som exempelvis smärta (Agria 2024). Kartashova et al. (2021) beskriver att konsekvenser som kan ses av stress hos hund kan vara oönskat beteende som ökad vokalisering, bitande/nafsande, att göra sönder saker i hemmet, överdrivet slickande, rastlöshet och hässjande. Om kroppen ständigt utsätts för förhöjda halter av stresshormoner kan detta få negativa hälsomässiga konsekvenser och därmed en försämrad livskvalitet samt en förkortad livstid (Dreschel 2010).

2.4 Biologisk interaktion mellan arter

Interaktion kan definieras som den ömsesidiga påverkan två individer har på varandra (Hinde 1976). Biologisk interaktion handlar därför om den påverkan som sker rent biologiskt och en aspekt kan vara att stress är en typ av faktor som kan överföras mellan individer (Sundman et al. 2019). Forskning har visat att en sådan överföring bland annat sker genom “emotional contagion”, som på svenska kan översättas till “känslomässig smitta” (Sonnby-Borgström & Jönsson 2004). Yong och Ruffman (2014) hittade i sin kliniska studie att både människor och hundar (n=75) fick en ökad kortisolhalt när de lyssnade på en inspelning av spädbarn som gråter. Deltagarna i studien hade inte liknande fysiologiska responser till inspelningar av babblande spädbarn och datagenererat brusljud (Yong & Ruffman 2014). Vidare har forskare sett att en långvarig synkronisering av stresshormonet kortisol har hittats inom samma art; exempelvis mellan mor och barn (Schloss et al. 2019; Ouellette et al. 2015). Forskning av Sundman et al. (2019) tyder på att en sådan synkronisering även pågår mellan olika arter; det sker även mellan hundar och människor.

Inom humanpsykologin finns flera studier som visar att människors kontakt med hundar är fördelaktiga för individernas stressnivåer (Barker et al. 2005; Krause-Parello et al. 2019). En negativ aspekt av hundäggande är att det kostar mycket att ha hund och hundarna kan drabbas av sjukdom som innebär oväntade utgifter (Svenska kennelklubben 2025). En annan negativ aspekt är att hundar med problembeteenden bidrar till försämrat mående hos ägaren (Barcelos et al. 2023). Enligt Da Silva Vasconcellos et al. (2016) kan sociala djur, såsom hundar, som bor i närheten av människor uppleva reducerade kortisolnivåer i samband med mänsklig interaktion och träning. Temperament och stressnivåer upplevda av ägare påverkar deras hunds emotionella tillstånd (Sundman et al. 2019). Personlighetsdrag hos ägare såsom neuroticism och samvetsgrannhet har direkt koppling till hundens kortisolnivå (Sundman et al. 2019). Utöver detta har andra faktorer såsom hundens anknytning till ägaren, kön av ägaren samt hundens kön påverka hur mycket hundens stressnivåer påverkas (Schöberl et al. 2016).

2.5 Problembeteende

Beteende har genom åren blivit definierat på olika sätt, men är till stor del resultat av emotionella, inlärda och fysiologiska responser (Lazzeri 2014). En individs beteende kan därmed påverkas om en eller flera av dessa faktorer förändras (Borchelt & Voith 1982).

Det finns inom forskning olika sätt att kategorisera problembeteenden på och för att förstå innebörden är det enligt Borchelt & Voith (1982) viktigt att förstå beteendet i sitt sammanhang. Turner (1997) beskriver att många beteenden i isolerade situationer kan anses vara normala responser, då det helt enkelt är individens sätt att hantera en given situation på. Beteenden anses vara problematiska när de avviker från människans eller samhällets förväntningar (Turner 1997). I samhället finns normer och regler att förhålla sig till, och även detta kan färga vad som anses vara acceptabelt (FOHM 2022 c). I denna studie definieras problembeteende som beteenden som inte är i enlighet med ägarens förväntningar eller önskemål.

I en enkätstudie av Yamada et al. (2019) undersöktes prevalensen av 25 olika typer av problembeteenden hos sällskapshundar i Japan. Studien visade att djurägarna rapporterade att minst en typ av problembeteende fanns närvarande hos 86% av hundarna, baserad på totalt 2050 svar. I en amerikansk enkätstudie med data från 43 517 hundar visade resultaten att djurägaren upplevde problembeteenden hos 99% av hundarna (Beaver 2024). Roshier & McBride (2013) undersökte hur samtalen gällande olika hälsoaspekter hos hund gick till under vaccinationskonsultationer och bland dessa aspekter ingick även

beteendeproblematik. Författarna ville undersöka om det var vanligt att ta upp denna tematik under rutinkonsultationer samt om det var djurägarna eller veterinären som initierade samtal kring detta. Studien visade att veterinären inledde samtal kring alla teman, förutom beteende. Alla 58 deltagare rapporterade i en tillhörande enkät att minst en typ av beteendeproblematik fanns hos deras hundar, men bara tio deltagare diskuterade ämnet under konsultationen. Roshier & McBride (2013) konkluderade därmed med att det finns stort utrymme för att förbättra denna del av veterinärpraktiken, då prevalensen av problembeteenden hos hund är hög.

2.6 Djursjukskötarens roll vid kommunikation med djurägare på klinik

På humansidan anses kommunikation vara en viktig faktor för patientens tillfredsställelse med vården (Cockburn & Walters 1999). Sjuksköterskor har en viktig roll i detta då de ofta spenderar mer tid med patienterna, och på så sätt har större möjligheter att skapa kontakt med den vårdsökande (Tushe 2024). En term som Slatore et al. (2012) använder för att beskriva sköterskans roll vid kommunikation är "översättare", vilket innebär att sjuksköterskan förklarar det läkaren säger på en mer allmän nivå. På grund av de många likheterna mellan humanvård och djursjukvård anser Shaw et al. (2004) att kunskap gällande kommunikation även kan appliceras inom djursjukvården.

I mötet med djurägare anses empatisk, respektfull och relationsbyggande kommunikation som viktigt (McCabe 2004). Eftersom kommunikation sker både verbalt och icke-verbalt behöver även kroppsspråket tolkas och anpassas (Carson 2007). Uitterhoeve et al. (2009) undersökte hur nöjda patienter inom humanvård var med kommunikationen beroende på hur sjuksköterskorna bemötte deras oro. Studien visade att patienter kan vara återhållsamma med att tydligt uttrycka sin oro verbalt, men om sjuksköterskan lyckas uppfatta deras oro och bemöter detta på ett personligt samt djupare sätt blir upplevelsen bättre för patienten.

Inom humanvården finns forskning som tyder på att det är viktigt att sköterskan är särskilt mån om att anpassa kommunikationen om patienten eller anhöriga lider av psykisk ohälsa eller stress (Williams 2024). En aspekt kan vara att stress och psykisk ohälsa påverkar kognitiva funktioner, som exempelvis minnet, verbala funktioner samt förmågan att reglera känslor (Girotti et al. 2024). Det kan anses att mötet med djurägare vid klinikbesök är liknande möten som mellan patienter och sköterskor inom humanvården. Kunskap om hur problembeteenden bör adresseras kan för en djursjukskötare vara fördelaktigt, då det kan vara ett känsligt ämne för många. En tänkbar anledning är att god kommunikation kan

effektivisera en hälsoutredning, då samtal kring upplevda problem i vardagen snabbare kan initieras. På detta vis kan därmed kommunikation bidra till att ge patienten en holistisk djuromvårdnad. Per 2025 ingår en kurs i kommunikation inom djursjukskötarprogrammet (Bilaga 1. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU 2025), men inte inom veterinärprogrammet (Bilaga 2. Sveriges Lantbruksuniversitet SLU 2025). Att kursen prioriteras inom djursjukskötarnas program säger också något om att det förväntas att utexaminerade ska kunna hantera kommunikation med djurägaren på ett tillfredsställande sätt.

3. Material och metod

Denna kandidatuppsats skrivs som en del av en kandidatexamen inom djuromvårdnad vid Sveriges Lantbruksuniversitet.

3.1 Litteraturundersökning

För att utföra denna studie har olika databaser och hjälpverktyg använts med ändamålet att samla information till arbetets introduktion, bakgrund och diskussion. Främst har databasen Primo och PubMed använts för att finna relevanta vetenskapliga artiklar inom ämnet.

3.1.1 Sökord

Vid sökning av relevanta referenser användes följande sökord:

Nyckelord: canine, relationer, ångest, livskvaliteét, glädje, depression, personlighetsdrag, antrozologi, följsamhet, djursjukvård

Keywords: canine, relations, anxiety, life quality, happiness, depression, antrozology, compliance, veterinary technician, veterinary healthcare, veterinary medicine

3.2 Användning av Artificiell Intelligens (AI)

Hjälpmedel i form av AI-baserade hemsidor (Perplexity, Tutorly och ChatGPT) har underlättat sökningen efter relevanta artiklar. Dessa föreslagna artiklar har sedan lokaliserats i Primo eller PubMed och säkerställts vara vetenskapligt baserade samt peer-review-granskade. AI användes även som kreativ inspirationskälla i form av förslag till passande arbetstitlar, formler samt förfinande av språk till databearbetningen. Alla texter där AI har använts är först skrivna av kandidatarbetets författare och ingen information har lagts till. Dessa förslag formaterades om och kombinerades för att få ett unikt slutresultat. AI har även använts för att förfina det engelska språket.

3.3 Enkätstudie

Mitt liv med hund (MLMH) är en pågående longitudinell enkätstudie skapad av en forskargrupp på SLU. Forskargruppen består av professorer och forskare inom olika expertämnen såsom antrozologi, etologi och djurfysiologi. I studien följer

forskningsgruppen människor och deras hundar från valpstadie och genom hundens liv. Människorna som deltar i studien benämns härnäst som djurägare eller ägare. De olika enkäterna fokuserar på specifika ämnen som sträcker sig från ägarens psykiska hälsa och självbild till problembeteenden och aktiveringsgrad hos deras hundar. Av studiens elva unika enkäter valdes tre enkäter ut för att besvara frågeställningarna i denna studie; ”Min Hälsa”, ”Mitt Liv med Hund” och ”Min Självbild”. Figur 1 visar den större skalan av studien, och de enkäter som ingick i detta kandidatarbete har ringats in i rött.

Figur 1. Flödesschema av enkäterna som ingår i studien ”Mitt Liv Med Hund” (Rehn, T. (2025). [Opublicerat material [2025-02-14]. Enkätens namn samt vid vilken tidpunkt (hundens ålder) som enkäterna besvaras anges i figuren.

I detta kandidatarbete genomgick enkäterna en eliminering av frågor som ej var relevanta för att besvara arbetets frågeställningar. Vissa enkätfrågor stratifierades ihop med varandra, reverserades eller sattes in i nya skattningsskalor för att genomföra sambandsanalyser (se nedan). Innan rensning av rådata-filer fanns det svar från 956 ägare att ta del av. En exkludering skedde därefter av ägare som valde att inte svara på vissa frågor eller som ej besvarade alla inkluderade enkäter. Detta resulterade i ett bortfall av 251 ägare och deras hundar. Totalt inkluderades 705 ägare och motsvarande antal hundar i studien.

3.3.1 Enkätbeskrivning

Följande är en beskrivning av de enkäter som bearbetades i detta arbete:

Min Hälsa

Enkäten ”Min hälsa” fylldes i första gången när hunden var 18 veckor gammal (en återkommande enkät i studien ”Mitt Liv Med Hund”, se flödesschema fig 1).

Frågorna i denna enkät baserades på Folkhälsomyndighetens undersökning ”Hälsa på lika villkor” och fokuserade på ägarens allmänna hälsa. Studien ”Mitt liv med hund” hade fått tillåtelse att använda Folkhälsomyndighetens mall för detta, men vissa frågor togs bort då dessa ej ansågs vara relevanta.

Den Nationella Hälsoenkäten utformad av FOHM användes som utgångspunkt för enkäten ”Min Hälsa” i syfte att utvärdera hundägarnas allmänna hälsa. Därav var användningen av statistik från denna databas mycket relevant för arbetets bakgrund. Statistik om den nationella psykiska hälsan är baserad på en sökning i FOHM:s databas där följande variabler fylldes i:

- Psykisk ohälsa: Psykiskt välbefinnande, Psykisk nedstämdhet, Stressad, Mycket stressad, Ängslan (oro eller ångest), Lätt ängslan (oro eller ångest), Svår ängslan (oro eller ångest)
- Andel & konfidensintervall: Totalt
- Ålder: Totalt 16–84 år
- Kön: Totalt
- År: 2014-2024

Mitt Liv Med Hund (Enkäten delar namn med studien)

Studiens huvudenkät som fylldes i första gången då hunden var ett år gammal (en återkommande enkät i studien ”Mitt Liv Med Hund”, se flödesschema fig. 1).

Denna enkät fokuserade på djurägarens och hundens gemensamma vardagsliv, rutiner, hälsa och beteende. Enkäten innehöll frågor kring hundens vardagsbeteenden och huruvida hunden uppvisade beteenden som ägaren upplevde vara problematiska eller besvärande.

Min självbild

Enkäten ”Min självbild” besvarades när hunden var tio månader gammal (fig. 1). Enkäten fokuserade på ägarens personlighet och användes i sin ursprungliga form (Goldberg 1993). Frågorna bidrog till fem olika delskalor som resulterar i individens grad av olika personlighetsdrag: *Öppenhet*, *Samvetsgrannhet*, *Extraversion*, *Tillmötesgående* och *Neuroticism*.

3.4 Databearbetning

Bearbetningen av data påbörjades med sortering, kategorisering och beräkning av variabler, vilket specificeras närmare i beskrivningarna nedan.

Min Hälsa

Folkhälsomyndighetens Kvalitetsdeklaration (2024 a) användes som riktlinje för skattningen av psykisk ohälsa. För att besvara de två frågeställningarna delades analysen upp i två delar; den ena delen såg på svaren på de utvalda frågorna i sin helhet, medan den andra delen var mer fokuserad på upplevd stress. Anledningen till denna uppdelning var möjligheten att inkludera djurägare som lever med högfungerande stress i sin vardag utan övrig psykisk ohälsa.

Vidare delades svaren in i fyra huvudkategorier baserat på de olika teman som togs upp:

- Psykisk nedstämdhet
- Ängslan & Ängest
- Stress
- Psykiskt välbefinnande

Mitt liv med hund (Enkäten delar namn med studien)

I den ursprungliga enkäten beskrev ett antal variabler liknade typ av problembeteenden. Dessa stratifierades och sammanfogades till huvudkategorier i denna studie. Andra variabler behölls i enlighet med den ursprungliga enkätfrågan, då typen av beteende inte kunde liknas vid något annat, exempelvis att skälla eller dra i kopplet. Sammanförandet resulterade i följande 14 kategorier av upplevda problembeteenden:

- 1: Skäller för mycket
- 2: Resursförsvar
- 3: Hoppar upp på folk
- 4: Kan inte vara ensam hemma
- 5: Drar sig undan i stressande situationer
- 6: Gör ”utfall” (kastar sig emot och eventuellt skäller eller morrar)
- 7: Hälsar alltför intensivt
- 8: Tar saker och mat som den inte får ha
- 9: Biter sönder saker som inte är tillåtet
- 10: Drar i kopplet
- 11: Rymmer
- 12: Hoppar upp i möbler/sängar
- 13: Jagar katter/vilt
- 14: Biter/nafsar i händer, byxben eller ansikte/hår

Djurägarna fick sju svarsalternativ, som inom ramen för nuvarande studie resulterade i två olika svarskategorier:

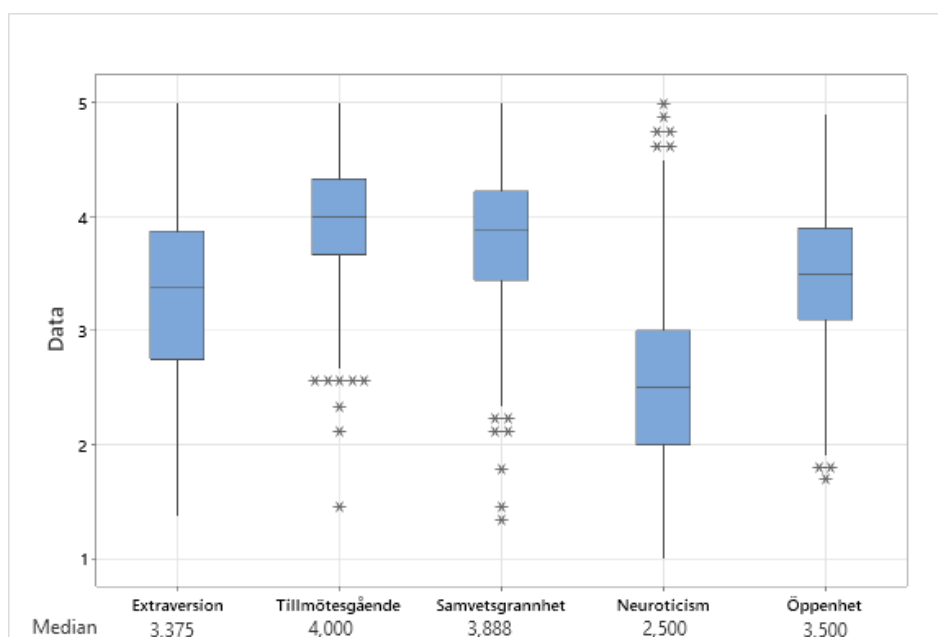
- nej = 1
- ja, men ej sökt hjälp / ja, sökt hjälp = 2

Min självbild

Varje ägare fick, baserat på en standardiserad beräkningsnyckel en totalpoäng på varje typ av personlighetsdrag (Goldberg 1993). För att kunna kategorisera ägare som ”höga” eller ”låga” på respektive delskala bearbetades data vidare genom att räkna ut medianen per personlighetsdrag baserat på alla ägarnas resultat (fig 2).

Till sist blev varje ägare placerad i två kategoriska grupper enligt en mediandelning (”median split”):

- Hög: ägarens totalpoäng var över gruppens median
- Låg: ägarens totalpoäng var under gruppens median

Figur 2. Median per personlighetsdrag baserat på alla deltagarnas resultat i enkäten ”Min självbild”. (Stjärnorna indikerar individer som markant skiljer sig från gruppens median, s k outliers, dessa individer inkluderades dock i vidare analyser)

3.4.1 Analys efter databearbetning

Efter framtagning av binär data från ovan nämnda enkäter utfördes korrelationsanalyser med hjälp av programmet MiniTab (21.3.1). Eftersom data bestod av kategoriska variabler ansågs Chi-2 tester som lämpliga för att undersöka om det fanns samband mellan ägarens personlighet/psykiska hälsa och deras

upplevelse av hundens problembeteenden. P-värdet som användes för att skatta signifikansnivå av analyserna i denna studie lästes av från Pearson-resultatet av Chi-2-testet.

Med Chi-2 test (χ^2 test) kan analyser av samband mellan kategoriska variabler utföras och testet används ofta för att testa hypoteser. Denna studie har ett utforskande syfte och Chi-2 tester användes som komplement för att jämföra faktorer och identifiera mönster. Detta sker genom jämförelsen av värdet som kan förväntas om nollhypotesen är sann och det faktiska värdet som baseras på studiens data. Nollhypotesen i denna studie är att variablerna som testas ej är beroende av varandra; alltså att ägarens psykiska hälsa, stress och personlighet inte har ett samband med deras hunds problembeteenden. Det förväntade värdet som presenteras i studiens resultat är ett uträknat värde (baserat på formeln: $\chi^2 = \sum (O_i - E_i)^2 / E_i$) som skulle stämma om variablerna var oberoende av varandra. Variablerna som prövades mot varandra genom Chi-2 testet delades in enligt följande; psykisk hälsa jämfördes mot problembeteenden och personlighetstyper jämfördes mot problembeteenden.

Testet resulterar i bland annat ett p-värde, vilket är en sannolikhetsindikator. Ju lägre p-värdet är, desto mer bör nollhypotesen ifrågasättas. Vanligtvis så dras gränsen för förkastandet av nollhypotesen och därmed statistisk signifikans vid $p=0.05$. Detta värde motsvarar 5% chans att få studiens sanna data (studiens observerade data) om nollhypotesen stämmer. Detta värde är även gränstalet för denna studie.

Resultaten sorterades efter statistisk signifikanta samband ($p < 0,05$), tendenser (mellan $p = 0,05$ och $0,1$) och ej statistisk signifikans eller tendenser ($p > 0,1$). Efter detta skapades stapeldiagram på hemsidan "Rapid tables" för att visualisera de resultat som studien fann var statistiskt signifikanta. De signifikanta resultaten presenterades i form av förväntade värden och studiens värde.

3.5 Etisk godkännande och GDPR

Projektet Mitt liv med hund är godkänt av Etikprövningsnämnden (dnr: 2019-02936).

De data som användes i detta examensarbete var oidentifierbar genom avkodning innan författarna fick tillgång till statistiken. Detta skedde i form av att respondenterna fick ett unikt ID som inte kunde kopplas till faktiska personuppgifter, samt att rådata som inte behövdes raderades helt.

4. Resultat

Av de 705 deltagande djurägarna rapporterade 695 att deras hund hade minst en typ av beteende som de ansåg vara ett problem, vilket innebar att 99% av hundarna uppvisade problembeteenden.

Vanligast förekommande problembeteenden	Procent
1. Hoppar upp på folk	75%
2. Drar i kopplet	68%
3. Hoppar upp på möbler	51%
4. Biter sönder saker	44%
5. Jagar vilt/ katter	42%
6. Hälsar för intensivt	40%
7. Skäller	36%
8. Biter/ nafsar i händer/ hår	30%
9. Tar saker och mat som de inte får ha	24%
10. Kan inte vara ensam	21%
11. Rymmer	11%
12. Resursförsvar	10%
13. Gör utfall	4%
14. Drar sig undan	2%

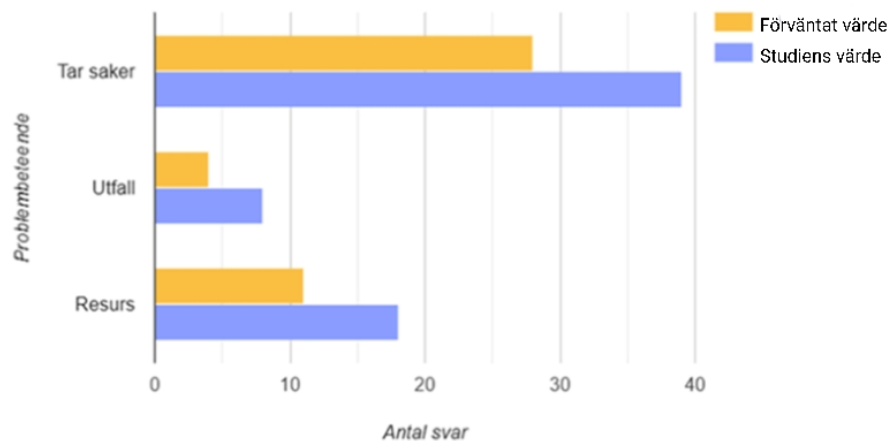
Figur 3. Lista av problembeteenden sorterade efter prevalens. Procentandel avrundat till heltal (N=705)

4.1 Ägarens Psykiska Hälsa & Hundens beteende

I jämförelsen av svaren mellan enkäterna hittades flera samband mellan ägarens psykiska hälsa samt stress och flera typer av problembeteenden hos ägarnas hundar. Dessa beskrivs i detalj nedan.

4.1.1 Psykisk nedstämdhet

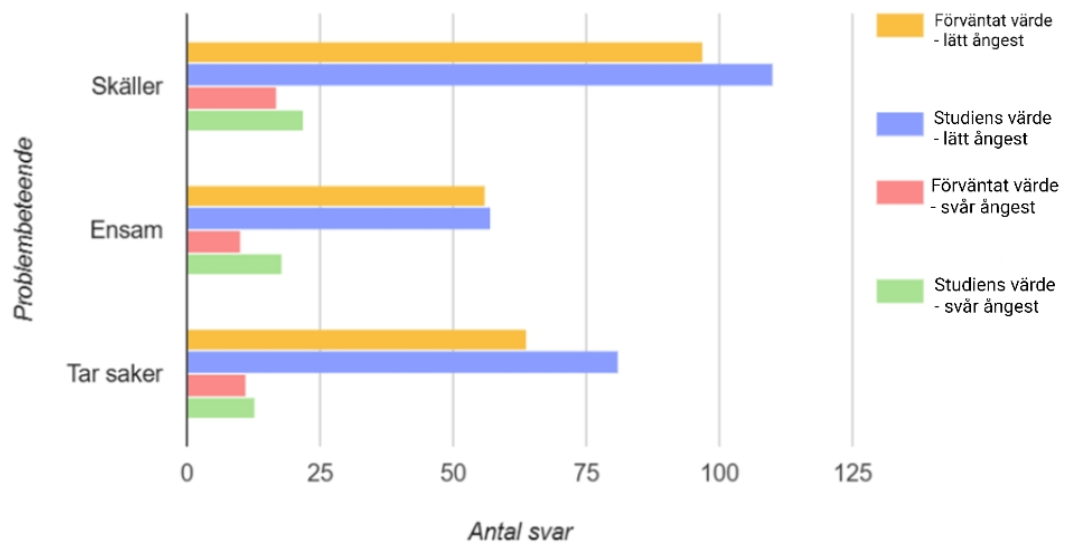
Personer med psykisk nedstämdhet rapporterade oftare att de hade en hund som tog saker och mat som de inte fick ha (χ^2 (df=1, N = 705) = 6,186, p = 0,01), som gjorde utfall (χ^2 (df=1, N = 705) = 4,332, p = 0,04) och som uppvisade resursförsvar (χ^2 (df=1, N = 705) = 5,116, p = 0,02), jämfört med ägare utan psykisk nedstämdhet (Figur 4).

Figur 4. Psykisk nedstämdhet: Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde (N=705)

4.1.2 Ängslan, oro & ångest

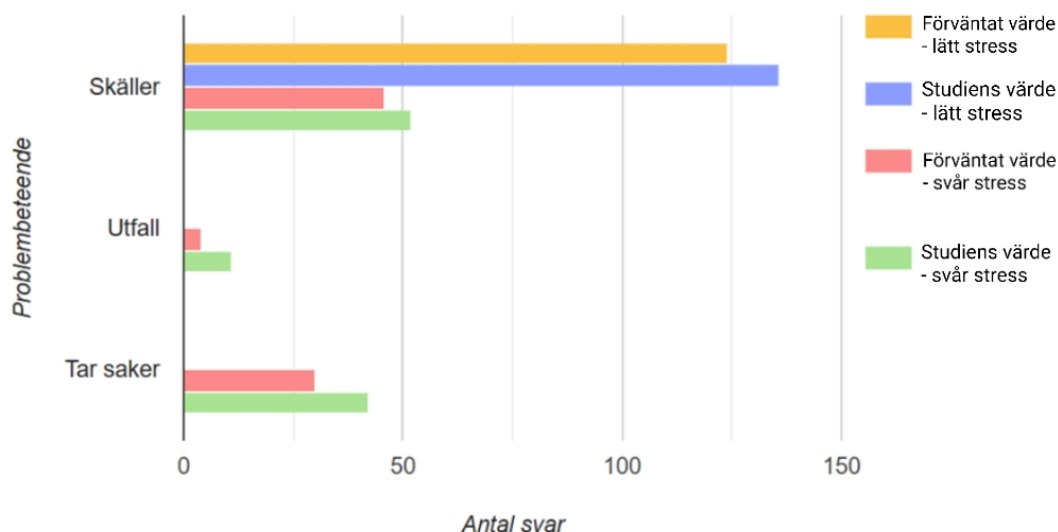
Personer med ängslan, oro och ångest rapporterade oftare att de hade en hund som skäller för mycket (χ^2 (df=2, N = 705) = 8,165, p =0,02), som inte kunde vara ensamma hemma (χ^2 (df=2, N = 705) = 10,116, p = 0,01) och som tog saker och mat som den inte fick ha (χ^2 (df=2, N = 705) = 10,647, p = 0,01), jämfört med ägare utan ängslan, oro och ångest (Figur 5).

Figur 5. Ångslan, oro & ångest: Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde. (N= 705).

4.1.3 Stress

Personer med stressproblematik rapporterade oftare att de hade en hund som skäller för mycket (χ^2 (df=2, N = 705) = 9,761, p =0,01), som gjorde utfall (χ^2 (df=2, N = 705) = 13,909, p = 0,00) och som tog saker och mat som den inte fick ha (χ^2 (df=2, N = 705) = 8,152, p = 0,02), jämfört med ägare utan stressproblematik (Figur 6). För problembeteendet “att göra utfall” sågs starkast samband med de djurägare som hade svår problematik med stress.

Figur 6. Stress: Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde. (N=705).

4.1.4 Psykiskt välbefinnande

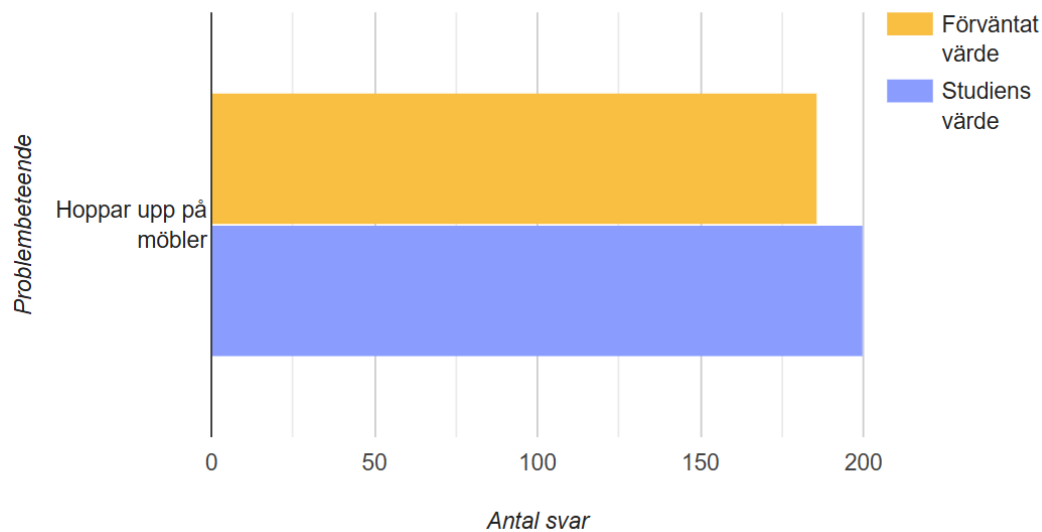
Inga signifikanta samband hittades mellan psykiskt välbefinnande hos djurägaren och problembeteenden hos deras hund.

4.2 Ägarens Personlighet & Hundens beteende

Under analys av svaren i enkäten ”Min Självbild” och ”Mitt Liv med Hund” hittades samband mellan personlighetsdrag och problembeteenden för kategorierna *Extraversion*, *Samvetsgrannhet* och *Neuroticism*, dessa beskrivs i detalj nedan. Inga samband mellan personlighetsdrag och problembeteenden hittades för dragen *Tillmötesgående* och *Öppenhet*.

4.2.1 Extraversion

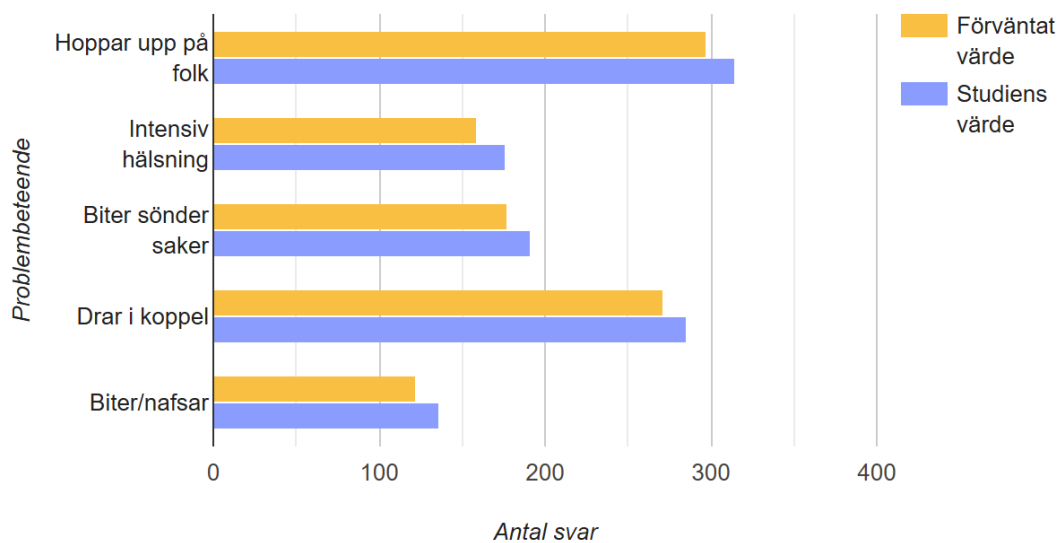
Djurägare som var mer extroverta (hade värden över populationens medianvärde) rapporterade oftare att deras hundar oönskat hoppade upp i möbler/sängar (χ^2 (df=1, N = 705) = 4,229, p = 0,04) än ägare som var mindre extroverta (figur 7).

Figur 7. Extraversion (hade värden över populationens medianvärde): Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde. (N=705).

4.2.2 Samvetsgrannhet

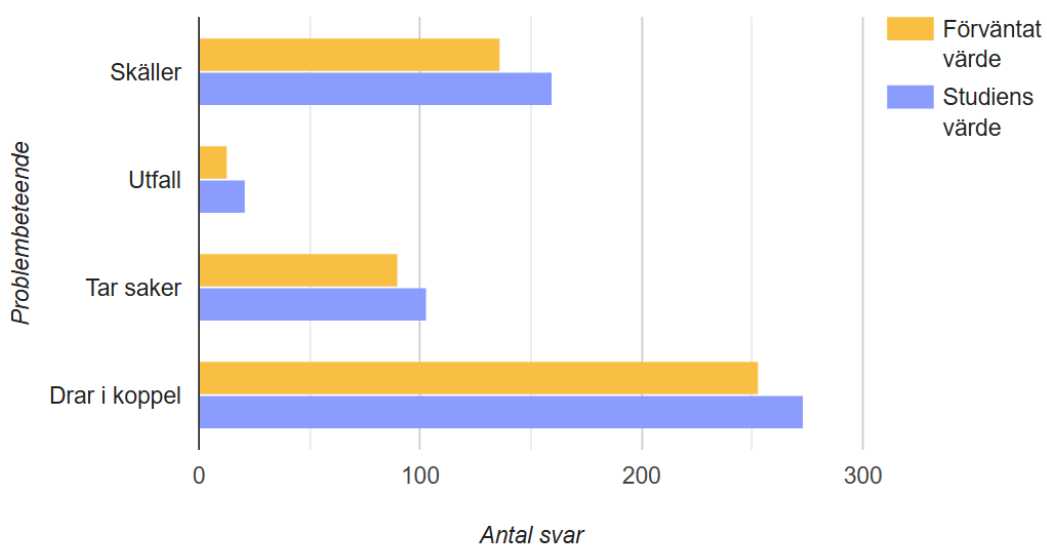
Djurägare som hade låga värden (under studiepopulationens medianvärde) på delskalan för samvetsgrannhet rapporterade oftare att deras hundar hoppade upp på folk (χ^2 (df=1, N = 705) = 9,129, $p = 0,00$), hälsade allt för intensivt (χ^2 (df=1, N = 705) = 6,934, $p = 0,01$), bet sönder saker (χ^2 (df=1, N = 705) = 4,868, $p = 0,03$), drog i kopplet (χ^2 (df=1, N = 705) = 5,127, $p = 0,02$) och bet/nafsade på oönskade ställen (χ^2 (df=2, N = 705) = 5,586, $p = 0,02$) (figur 8).

Figur 8. Samvetsgrannhet (hade värden under populationens medianvärde): Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde. (N=705).

4.2.3 Neuroticism

Ägare som hade högre värden (över studiepopulationens medianvärde) på delskalan för neuroticism rapporterade oftare att deras hundar skällde (χ^2 (df=1, N = 705) = 14,188, p =0,00), gjorde utfall (χ^2 (df=1, N = 705) = 10,057 p =0,00), tog saker som den inte fick ha (χ^2 (df=1, N = 705) = 5,304, p =0,02) och drog i koppel (χ^2 (df=1, N = 705) = 10,012, p =0,00) (figur 9)

Figur 9. Neuroticism (hade värden över populationens medianvärde): Förväntade resultat av problembeteenden samt studiens värde. (N=705).

5. Diskussion

5.1 Resultatdiskussion

5.1.1 Personlighet, psykisk hälsa, stress och problembeteenden

Personlighet

I denna studie hittades samband mellan hundars problembeteenden och personlighetsdragen *Extraversion*, *Samvetsgrannhet* och *Neuroticism* hos ägaren. Personlighetsdrag för både människor och djur är något som anses vara relativt konstant genom hela livet. Det formar inte bara hur människor tänker, det verkar även påverka livsval genom ens agerande. Exempelvis kan det vara relaterat till hur man formar sociala kontakter (och om dessa interaktioner uppskattas av individen), behovet av rutiner i sin vardag (och om dessa rutiner kan hållas) och förmågan att lättare uppleva negativa känslor. Vid jämförelse av vilka särskilda drag som ingår i de olika personlighetstyperna enligt Big 5-modellen kan det reflekteras kring om det finns logiska förklaringar till varför hundarna utför beteenden som av djurägaren anses vara problematiska.

En person som har personlighetstypen samvetsgrannhet har förmågan att planera och vara organiserad, därmed kan möjligtvis ett lägre värde inom samvetsgrannhet leda till en försämrad förmåga att ha och uppehålla rutiner (Costa & McCrae 1999). Ofta anses rutiner som en viktig faktor för att undvika stress (Agria 2025). Rutiner skapar trygghet och bättre förutsättningar för djur att förstå vad som förväntas av den i en given situation genom habituering (Broom & Johnson 2019). Författarna beskriver vidare att om djuret inte får rutiner att förhålla sig till kommer habituering till stimuli ej att ske, vilket resulterar i att djuret i stället alltid blir "på vakt" efter stimuli. Vidare i Big 5 modellen beskrivs det att personlighetsdraget påverkar ens förmåga att agera plikttroget, alltså förmågan att göra det som förväntas av en (Costa & McCrae 1999). En reflektion kring detta är därmed att ett lägre värde inom detta personlighetsdrag kan leda till otydliga rutiner och regler för hunden, och därmed bidra till att skapa stress och oro.

Människor med hög grad av extraversion söker ofta stimulans och uppskattar närhet till andra (Costa & McCrae 1999). Det är möjligt att detta

personlighetsdrag påverkar hur djurägare sätter gränser för om hunden får vistas i möbler och i sängen. Studien utgår från att djurägarna själva bedömer vilka beteenden de uppfattar som problematiska. En möjlig förklaring till att extroverta djurägare upplever det som ett problem när hunden befinner sig i sängen eller på möbler kan vara att de har tydliga förväntningar på vilka regler som bör gälla i hemmet för en "väluppfostrad hund". Samtidigt kan det vara så att extroverta djurägare har svårare att följa sina egna regler, eftersom deras behov av närhet gör det lockande att låta hunden vara nära, till exempel i soffan.

En individ som skattas högt inom neuroticism har lättare att uppleva negativa känslor och stress (Costa & McCrae 1999). Forskning har etablerat att det sker en emotionell och biologisk överföring (se bakgrund gällande biologisk interaktion: 2.4) från djurägare till hund (Sundman et al. 2019; Sonnby-Borgström & Jönsson 2004; Yong & Ruffman 2014) och därmed skulle det kunna förväntas att ägarens ökade stressnivå eller negativa känslor resulterar i ett stresspåslag hos hunden.

För djurhälsopersonal är kunskapen om att känslor och stress kan överföras vara av vikt för att förstå problembeteendets ursprung och därmed ge möjlighet till mer adekvat rådgivning. Det är även viktigt att ha i beaktning att problembeteenden hos hunden kan leda till att djurägaren mår sämre (Barcelos et al. 2025). I denna studie kan inte samband mellan orsak och verkan fastställas, men eftersom personlighet anses vara relativt konstant genom livet är det sannolikt att djurägarens personlighet inte påverkas avsevärt av hundens beteende. Från hundens perspektiv när det gäller personlighetsdrag visar forskning att "aggressiveness" inte verkar vara ett medfött personlighetsdrag, det verkar influeras av miljöfaktorer och är inte lika konstant som de andra personlighetsdragen (Svartberg & Forkman 2002). En yttre faktor som kan påverka detta skulle med sannolikhet kunna tänkas vara människor i hundens omgivning, och att hur människan agerar triggar instinktiva beteenden hos hunden som att försvara sig. Resultaten i denna studie stöds av tidigare forskning, samt stärker hypotesen om att ägarens personlighet snarare påverkar hundens beteende än tvärtom.

Denna studie tyder på att samband finns mellan djurägarens personlighetsdrag och förekomsten av problembeteenden hos hunden. Hur dessa samband uppstår kräver dock ytterligare studier och fortsatt forskning. I framtida studier vore det intressant att undersöka om vissa personlighetsdrag hos djurägaren ökar risken för specifika typer av problembeteenden hos hunden, exempelvis om en högre grad av neuroticism ofta resulterar i skällande hos hunden. Detta kräver mer data och även hänsyn till faktorer som ras, boendesituation och om flera personer är involverade i hundens uppfostran. Forskning inom personlighetspsykologi har

visat att personlighet är relativt stabil genom livet och att det är svårt att förändra sin personlighet i grunden. Detta väcker frågan om hur djurägare med vissa personlighetstyper kan arbeta med dessa förutsättningar. En ökad medvetenhet om att vissa personlighetsdrag kan innebära en högre risk för att hunden utvecklar problembeteenden kan bidra till att uppmärksamma behovet av förebyggande träning och stöd för dessa hundar.

Psykisk hälsa

I denna studie sågs ett samband mellan ångest hos djurägare och att deras hund visade problembeteende i form av skällande, tar saker och mat de inte får ha samt kan inte vara ensam. Skällande kan anses vara en vokalisering av stress och ångest, medan de andra två beteendena kan tyda på ett behov av uppmärksamhet.

Stress hos ägare har enligt studien ett samband med upplevda problembeteenden hos hundarna i form av skällande, utfall och tagandet av saker och mat de inte får ha. Forskning har visat att hundars kortisolnivå påverkas av människor som vistas kring dem och att stress kan "smitta" av sig (Sundman et al. 2019). Ägare med pågående stresspåslag kan påverka deras hundar till den grad att de påvisar nedsatt minnesprestation när de är i deras närhet (Sümegei et al. 2014), vilket kan tänkas leda till frustration hos hunden. En möjlig förklaring till att hundar uttrycker dessa problembeteenden kan vara att de efterliknar människans beteende under stress i form av att rastlöst gå omkring, andas snabbt, sucka och vokalisera. Detta stöds av hundens allmänna tendens att efterlikna ägares reaktioner och beteenden (Duranton et al. 2017; Merola et al. 2012). En orsak till problembeteendet "utfall" kan tänkas vara att hundarna, precis som många människor (Charlie Health Editorial Team 2024), hamnar i ett ostabilt känsloläge där de blir impulsiva och utåtagerande mot andra i deras omgivning.

I denna studie påvisades det inga samband mellan ägarnas psykiska välbefinnande och problembeteenden hos deras hundar. Detta kan anses vara ett fynd i sig då det visar att psykiskt välbefinnande inte påverkar hunden negativt.

5.2 Metoddiskussion

Denna studie använde data insamlad från enkäter som ingick i studien "Mitt liv med Hund". För att diskutera olika felkällor i denna studie behövs även urvalet från enkätstudien tas i beaktning.

5.2.1 Genusperspektiv på studiens resultat

I projektet Mitt Liv Med Hund är 90% av deltagande ägare kvinnor, vilket kan påverka resultatet. Detta kan ha orsakats av frivillighetsbias då det påvisats att

kvinnor är mer benägna att svara på enkäter (Bryman & Bell 2017). I denna studie är det främst kvinnor som bidrar till svaren gällande både beteendeproblem hos deras hund och sin egen personlighet och psykiska hälsa. Det finns forskning som visar att könsidentitet kan påverka en studies resultat så pass att det inte går att dra slutsatser om individer av annan könsidentitet (Tannenbaum et al. 2016). Exempelvis är prevalensen av stress och ångest statistiskt sett högre hos kvinnor än hos män (FOHM 2022 b; FOHM 2025). Vidare påvisade Schöberl et al. (2016) att ägarens och hundens kön påverkar synkroniseringen av upplevda kortisolnivåer. I denna studie kan resultaten därav diskuteras utifrån att kvinnliga ägare har större påverkan på deras hundar och i kombination med tikar är denna påverkan som starkast (Schöberl et al. 2016). Med tanke på detta kan det diskuteras om resultaten kan appliceras på andra målgrupper av djurägare. Däremot kan det tänkas att många av de kvinnliga deltagarna även har en manlig partner i hushållet som lever med samma hund vilket troligen har en inverkan på hundens beteende. Eftersom ingen data samlats in om dessa partners psykiska hälsa så kan slutsatser ej dras om vilken påverkan dessa individer har. Den externa validiteten är därav ej hög när det kommer till manliga ägare och deras hundar. Hypotetiskt skulle resultaten angående stress kunna försvinna om flera manliga ägare inkluderas i studien; då det inte har observerats samma synkronisering mellan män och deras hundar som mellan kvinnor och deras hundar (Schöberl et al. 2016). En studie av Baron-Cohen et al. (2005) visar att kvinnor är mer empatiskt lagda och har en starkare emotionell respons inom relationer än män. Detta kan tänkas översättas till relationer med djur och möjligtvis har även tikar liknande drag som skulle förklara deras höga synkronisering. Den interna validiteten är god, men externt bör det endast kunna dras slutsatser angående hundar samt djurägarförhållanden där det ingår åtminstone en kvinnlig ägare.

5.2.2 Felkällor

Bekvämlighetsurval innebär att urvalet har påverkats av att den lättast åtkomliga populationen har använts till studien (Abreu 2023). Ibland kan dessa individer ha gemensamma nämnare i form av exempelvis intressen eller kunskapsnivå inom ämnet. Detta kan ha orsakats genom vilken typ av kontakt som tagits med enkätdeltagare och i vilket sammanhang man fann dessa ägare. I detta fall kan det tänkas att urvalet främst inkluderar djurägare som är över genomsnittet engagerade, då studien bland annat annonserades hos Svenska Kennelklubben (SKK).

Typ av test, urvalsstorlek och effektstorlek påverkar signifikans av resultat i studier. Även den gräns som sätts för statistisk signifikans påverkar resultaten, då

en striktare gräns för p-värden minskar risken för databrus, exempelvis falskt positiva och falskt negativa värden. I denna studie fanns möjligheten att göra p-värdet striktare för att undvika inkludering av icke-signifikanta resultat eller exkludering av signifikanta resultat. Signifikanta resultat i denna studie bör därför ses som indikatorer snarare än definitiva samband och läsaren behöver själva fokusera på de numeriska skillnaderna som finns illustrerat i figurer och göra tolkningar utifrån dessa.

Svarsbias innebär att en person som svarar på en fråga är påverkad av den kontext som frågan har ställts inom. I detta sammanhang skulle det kunna innebära att respondenterna vid frågor om psykisk hälsa stannar upp och övertänker hur de egentligen känner. Detta kan resultera i mer extrema svar eller svar där deltagaren vill framstå på ett visst sätt. Det kan även finnas en chans att vi mår sämre när vi får frågan om att fundera på hur vi mår. Resultaten från enkäten "Min hälsa" visade att färre individer än det nationellt normala uppnådde kraven för gott psykiskt välbefinnande. I denna studie var prevalensen av psykiskt välbefinnande 4% (n=705), medan i den Nationella Folkhälsoenkäten var det 84% (n= 17 634, FOHM 2024 b). "Ej psykiskt välbefinnande" enligt Folkhälsomyndighetens ramar betyder inte att personen lider av psykiskt ohälsa; utan snarare att individen känner mindre frihet och positivitet i vardagen. Denna drastiska skillnad i prevalens kan ha orsakats av svarsbias.

5.2.3 Utmaningar, anpassningar & tillämpningar

Denna studie inkluderar flera olika variabler i frågeställningarna vilket betydde att stratifieringar och exkluderingar behövde genomföras för att begränsa arbetet till vad som ansågs rimligt för ett kandidatarbete. Då ämnet psykisk ohälsa kan anses vara känsligt och personligt så exkluderades frågor från studien "Mitt Liv Med Hund" om grov mental ohälsa och andra variabler som kan ha kommit att tillföra mer nyans. I ursprungsversionen av enkäten fanns även skalor som var mer nyanserade men valet togs att stratifiera dessa till binära värden (ja/nej). Därav kan konklusioner endast dras om de mer extrema sidorna av dessa skalor i form av binära värden presenterat i arbetet.

5.2.4 Unghunden – en besvärlig tonåring?

Hundarna som deltog i denna studie var ungefär ett år gamla vid tidpunkten för enkäterna. Vid denna ålder är hunden på väg att gå från ung till vuxen, eller jämförelsevis från tonåring till vuxen hos människor. Precis som för människor pågår en rad förändringar rent fysiologisk hos hundar i perioden mellan sex månader och ett år, framför allt hormonellt (Asher et al. 2020). Detta kan leda till att vissa naturliga beteenden förstärks, såsom att skälla och jaga. Andra saker som

förändras är den kognitiva delen; hunden kan upplevas som mer uppretad och även testa gränser för att pröva sin sociala status i flocken (Asher et al. 2020). Detta beskrivs vidare av Asher et al. (2020) som något som kan utmana det sociala bandet mellan djurägaren och hunden. I denna studie var det endast tio ägare av de 705 deltagande som rapporterade att de inte hade hund med något problembeteende alls. En reflektion kring varför prevalensen är så pass hög i denna studie är att hundarna och därmed deras ägare kan ha befunnit sig i en utmanande tid vid svarstiden för enkäten. Det behöver även tas i beaktning att resultaten i enkäten om problembeteenden stratifierades till binära grupper (ja/nej) i denna studie. Detta innebär att allvarlighetsgraden av problembeteenden inte togs hänsyn till, och att hundar som hamnade i kategorin "ja" inte behöver ha allvarliga problem som innebär större konsekvenser för hunden och djurägarens välfärd. Något som talar för att resultaten ändå är valida är att de prövades i sambandsanalyser (Chi 2-test), alltså var djurägare som inte upplevde något problembeteende hos sin hund också representerade inom varje kategori. Det betyder också att det var unghundar representerade i grupperna där inget samband hittades (till exempel psykiskt välbefinnande och personlighetsdragen öppenhet och tillmötesgående). Detta talar för att de samband som hittades är giltiga. För att bekräfta detta skulle man i framtida studier inom ämnet kunna inkludera även äldre hundar och jämföra resultaten i sambandsanalyserna mellan åldersgrupperna för att validera.

5.3 Omsätta teori till praktik: mandat att ta upp att "problemet" kan komma från ägaren?

Att genomföra svåra samtal med djurägare är något som kan förväntas i arbetet som djursjukskötare. Att prata med djurägaren om att deras personlighet, stress och psykiska hälsa kan påverka hur deras hund beter sig kan vara ett mycket känsligt ämne för vissa.

Nedan följer därför en reflektion sett från två olika perspektiv i dessa situationer. Förespråkarna av att ta upp ämnet skulle kunna säga att vi arbetar för djurens bästa. Därför bör vi som djursjukskötare även ta upp teman som inte är direkt kopplade till hunden - men som påverkar hunden i stor grad. Detta skulle kunna vara en djurägare som har mycket stress i sin vardag och som därmed stressar upp hunden. Som djursjukskötare kan kunskap inom kommunikation användas till att lyfta detta. Aspekter som behöver lyftas är att det inte är gynnsamt med en stressande miljö kring hunden och att om man önskar en förbättring kring oönskade beteenden så kommer det att kräva förändringar även av djurägaren. Motståndarna av att ta upp ämnet med djurägaren skulle möjligtvis säga att djursjukskötare ska vara fokuserade på djuret, och att ansvaret för djurägarens

hälsa ligger på andra yrkesgrupper i samhället. Från detta perspektiv kan det därmed vara irrelevant för djurhälsopersonal hur djurägaren egentligen mår.

Den typ av avvägning som beskrivs ovan kan man som djursjukskötare behöva bemöta och hantera flera gånger om dagen. Att reflektera kring hur man ställer sig till dessa frågor kan vara värdefullt som individ. Det kan även vara av nytta att lyfta frågan på den klinik man arbetar för att utvecklas och ha ett gemensamt förhållningssätt till denna typ av konsultationer. Om djurägaren väljer att lyfta personliga utmaningar behöver man som djursjukskötare vara beredd på att det kan behövas hjälp från exempelvis psykologer eller andra instanser inom humanvården. Det kan därmed vara gynnsamt att ha en strategi på tillvägagångssätt i dessa situationer och grundläggande kunskap om vem djurägaren kan hänvisas till för att få den hjälp som behövs.

6. Konklusion

Forskning har visat att det finns samband mellan djurägarens psykiska hälsa och hur deras hundar mår, vilket kan komma till uttryck genom problembeteenden. Fynd i denna studie stödjer den tidigare forskningen inom ämnet, och visade samband mellan psykisk ohälsa, stress samt vissa personlighetsdrag hos djurägare och problembeteenden hos deras hundar. Därmed har frågeställningarna i denna studie besvarats. Som djursjukskötare förväntas det att man lyckas känna av när det är lämpligt att ta upp svåra teman som angår djurägaren och även hur dessa bör adresseras. Medvetenhet kring att problembeteenden är ett komplext ämne, samt träning och utbildning i kommunikation löpande i karriären kan anses vara av vikt för att lyckas hjälpa hundar och deras ägare på bästa möjliga sätt.

Referenser

- Abreu, G.d. (2023). Ett problem som kallas Sampling bias.
https://mindthegraph.com/blog/sv_se/sampling-bias/ [2025-04-28]
- Agria (2025). *Stress hos hund*. <https://www.agria.se/hund/artiklar/aktivering-och-traning/stress-hos-hund/> [2025-03-18]
- Asher, L., England, G.C.W., Sommerville, R. & Harvey, N.D. (2020). Teenage dogs? Evidence for adolescent-phase conflict behaviour and an association between attachment to humans and pubertal timing in the domestic dog. *Biology letters* (2005), 16 (5), 20200097–20200097. <https://doi.org/10.1098/rsbl.2020.0097>
- Barcelos, A.M., Kargas, N., Assheton, P., Maltby, J., Hall, S. & Mills, D.S. (2023). Dog owner mental health is associated with dog behavioural problems, dog care and dog-facilitated social interaction: a prospective cohort study. *Scientific reports*, 13(1), 21734–21734. <https://doi.org/10.1038/s41598-023-48731-z>
- Barker, S. B., Knisely, J. S., Schubert, C. M., Green, J. D., & Ameringer, S. (2015). The Effect of an Animal-Assisted Intervention on Anxiety and Pain in Hospitalized Children. *Anthrozoös*, 28(1), 101–112.
<https://doi.org/10.2752/089279315X14129350722091>
- Baron-Cohen, S., Knickmeyer, R.C., Belmonte, M.K. (2005). Sex Differences in the Brain: Implications for Explaining Autism. *Science*, 310,819-823
<https://doi.org/10.1126/science.1115455>
- Beaver, B.V. (2024). The prevalence of behavior problems in dogs in the United States. *Journal of veterinary behavior*, 76, 34–39.
<https://doi.org/10.1016/j.jveb.2024.11.001>
- Borchelt, P.L. & Voith, V.L. (1982). Classification of Animal Behavior Problems. The Veterinary clinics of North America. *Small animal practice*, 12 (4), 571–585.
[https://doi.org/10.1016/S0195-5616\(82\)50102-7](https://doi.org/10.1016/S0195-5616(82)50102-7)
- Broom, D.M. & Johnson, K.G. (2019). *Stress and animal welfare:key issues in the biology of humans and other animals*. Second edition. Springer.

- Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Tredje upplagan. Liber
- Carson, C.A. (2007). Nonverbal Communication in Veterinary Practice. *The Veterinary clinics of North America. Small animal practice*, 37 (1), 49–63.
<https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2006.10.001>
- Charlie Health Editorial Team (2024). *Why Am I Emotionally Unstable?*
<https://www.charliehealth.com/post/why-am-i-emotionally-unstable#:~:text=People%20who%20are%20emotionally%20unstable,after%20becoming%20upset%20or%20excited>. [2025-04-28]
- Cockburn, J. & Walters, W.A.W. (1999). Communication between doctors and patients. *Current obstetrics & gynaecology*, 9 (1), 34–40. [https://doi.org/10.1016/S0957-5847\(99\)90071-9](https://doi.org/10.1016/S0957-5847(99)90071-9)
- Costa, P. T., & McCrae, R.R. (1999). A Five-Factor Theory of Personality. I: Pervin, L.A., & John, O.P (red). *Handbook of personality: Theory and research*. Guildford. 139-153.
- Digman, J.M. (1990). Personality structure: Emergence of the five-factor model. *Annual Review of Psychology*. 41: 417–40
<https://doi.org/10.1146/annurev.ps.41.020190.002221>
- Djuric, Z., Bird, C.E., Furumoto-Dawson, A., Rauscher, G.H., Ruffin, th, Stowe, R.P., Tucker, K.L. & Masi, C.M. (2008). Biomarkers of Psychological Stress in Health Disparities Research. *The open biomarkers journal*, 1 (1), 7–19.
<https://doi.org/10.2174/1875318300801010007>
- Dodman, N.H., Brown, D.C. & Serpell, J.A. (2018). Associations between owner personality and psychological status and the prevalence of canine behavior problems. *PLoS One*. 13(2), e0192846.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0192846>
- Dreschel, N.A. (2010). The effects of fear and anxiety on health and lifespan in pet dogs. *Applied animal behaviour science*, 125 (3), 157–162.
<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2010.04.003>

- Duranton, C., Bedossa, T. & Gaunet, F. (2017). Interspecific behavioural synchronization: dogs exhibit locomotor synchrony with humans. *Sci Rep* 7, 12384. <https://doi.org/10.1038/s41598-017-12577-z>
- Folkhälsomyndigheten (2022 a), Mental health, <https://www.folkhalsomyndigheten.se/the-public-health-agency-of-sweden/living-conditions-and-lifestyle/mental-health/> [2025-02-13]
- Folkhälsomyndigheten (2022 b). *Stress och stresshantering*. <https://dinpsykiskahalsa.se/artiklar/nar-livet-kanns-jobbigt/stress/> [2025-03-18]
- Folkhälsomyndigheten (2022 c). *Hur normer kan påverka vår psykiska hälsa*. <https://dinpsykiskahalsa.se/artiklar/vad-paverkar-var-psykiska-halsa/normer-och-forvantningar/> [2025-03-20]
- Folkhälsomyndigheten (2024 a). *Kvalitetsdeklaration: Nationella folkhälsoenkäten. (Hälsa på lika villkor? 2024)*. Folkhälsomyndigheten.
- Folkhälsomyndigheten (2024 b). *Psykisk hälsa (självrapporterat) efter ålder, kön och år. Andel (procent)*. Nationella folkhälsoenkäten. https://fohm-app.folkhalsomyndigheten.se/Folkhalsodata/pxweb/sv/A_Folkhalsodata/A_Folkhalsodata/ [2024-11-13]
- Folkhälsomyndigheten (2025). *Vad påverkar vår psykiska hälsa?* <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/vad-paverkar-var-psykiska-halsa/> [2025-03-21]
- Girotti, M., Bulin, S.E. & Carreno, F.R. (2024). Effects of chronic stress on cognitive function – From neurobiology to intervention. *Neurobiology of stress*, 33, 100670-. <https://doi.org/10.1016/j.ynstr.2024.100670>
- Glise, K. (2007). Stressrelaterad psykisk ohälsa – hur ser problemet ut? *Socialmedicinsk Tidskrift*, 84(2), 94–101. <https://publicera.kb.se/smt/article/view/46241>
- Gobbo, E. & Zupan, M. (2020). Dogs' sociability, owners' neuroticism and attachment style to pets as predictors of dog aggression. *Animals (Basel)*, 10(2), 315-. <https://doi.org/10.3390/ani10020315>
- Goldberg, L. R. (1993). The structure of phenotypic personality traits. *American Psychologist*, 48(1), 26–34. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.48.1.26>

- Gray, C. & Clarke, C. (2011). Client communication and practice organization. I: Cooper, B., Mullineaux, E. & Turner, L. (red), BSAVA textbook of veterinary nursing. 5 ed. Gloucester: BSAVA.
- Heimbürge, S., Kanitz, E. & Otten, W. (2019). The use of hair cortisol for the assessment of stress in animals. *General and comparative endocrinology*, 270, 10–17.
<https://doi.org/10.1016/j.ygcen.2018.09.016>
- Hinde, R. A. (1976). On describing relationships. *Child Psychology & Psychiatry & Allied Disciplines*, 17(1), 1–19. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.1976.tb00370.x>
- John, O. P., & Srivastava, S. (1999). *The Big-Five trait taxonomy: History, measurement, and theoretical perspectives*. Handbook of personality: Theory and research (Vol. 2, pp. 102–138). New York: Guilford Press.
- Kartashova, I.A., Ganina, K.K., Karelina, E.A. & Tarasov, S.A. (2021). How to evaluate and manage stress in dogs – A guide for veterinary specialist. *Applied animal behaviour science*, 243, 105458-. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2021.105458>
- Karuppaiah, G., Lee, M.-H., Bhansali, S. & Manickam, P. (2023). Electrochemical sensors for cortisol detection: Principles, designs, fabrication, and characterisation. *Biosensors & bioelectronics*, 239, 115600–115600.
<https://doi.org/10.1016/j.bios.2023.115600>
- Krause-Parello, C.A., Gulick, E.E. & Basin, B. (2019). Loneliness, Depression, and Physical Activity in Older Adults: The Therapeutic Role of Human-Animal Interactions. *Anthrozoös*, 32 (2), 239–254.
<https://doi.org/10.1080/08927936.2019.1569906>
- Lazzeri, F. (2014). On Defining Behavior: Some Notes. *Behavior and philosophy*, 42, 65–82
- McCabe, C. (2004). Nurse–patient communication: an exploration of patients’ experiences. *Journal of Clinical Nursing*, 13:41-49 <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2004.00817.x>
- Ouellette, S.J., Russell, E., Kryski, K.R., Sheikh, H.I., Singh, S.M., Koren, G. & Hayden, E.P. (2015). Hair cortisol concentrations in higher- and lower-stress mother-daughter dyads: A pilot study of associations and moderators. *Developmental psychobiology*, 57 (5), 519–534. <https://doi.org/10.1002/dev.21302>

Otero-López, J.M., Santiago, M.J. & Castro, M.C. (2021). Big five personality traits, coping strategies and compulsive buying in spanish university students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18 (2), 1– 15. <https://doi.org/10.3390/ijerph18020821>

Rapid Tables, Bar graph maker.

<https://www.rapidtables.com/tools/bar-graph.html> [2025-03-22]

Roshier, A.L. & McBride, E.A. (2013). Canine behaviour problems: discussions between veterinarians and dog owners during annual booster consultations. *Veterinary record*, 172 (9), 235–235. <https://doi.org/10.1136/vr.101125>

Schloss, S., Müller, V., Becker, K. Skoluda, N., Nater, U.M, & Pauli-Pott,U. (2019). Hair cortisol concentration in mothers and their children: roles of maternal sensitivity and child symptoms of attention-deficit/hyperactivity disorder. *J Neural Transm* 126, 1135–1144. <https://doi.org/10.1007/s00702-018-1944-7>

Schöberl, I., Beetz, A., Solomon, J., Wedl, M., Gee, N., Kotrschal, K. (2016) Social factors influencing cortisol modulation in dogs during a strange situation procedure. *Journal of Veterinary Behavior*, Volume 11, Pages 77-85. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2015.09.007>

Sjaastad, Ø.V., Sand, O., & Hove, K. (2016). *Physiology of Domestic Animals*. Third edition. Oslo: Scandinavian Veterinary Press

Sonnby-Borgström, M. & Jönsson, P. (2004). Dismissing-avoidant pattern of attachment and mimicry reactions at different levels of information processing. *Scandinavian journal of psychology*, 45 (2), 103–113. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9450.2004.00385.x>

Slatore C.G, Hansen L., Ganzini L., Press N., Osborne M.L, Chesnutt M.S, Mularski R.A (2012). Communication by nurses in the intensive care unit: qualitative analysis of domains of patient-centered care. *Am J Crit Care*, (6): 410-8. <https://doi.org/10.4037/ajcc2012124>

Svartberg, K. & Forkman, B. (2002). Personality traits in the domestic dog (*Canis familiaris*), *Applied Animal Behaviour Science*, Volume 79, Issue 2, Pages 133-155, [https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(02\)00121-1](https://doi.org/10.1016/S0168-1591(02)00121-1)

- Svenska kennelklubben, Vad kostar det att ha hund? <https://www.skk.se/kopa-hund/ar-du-redo/vad-kostar-det-att-ha-hund/> [2025-04-21]
- Sveriges Lantbruks Universitet- Husdjurens miljö och hälsa. *Mitt liv med hund*.
<https://www.slu.se/fakulteter/vh/forskning/forskningsprojekt/hund/mitt-liv-med-hund/#:~:text=Mitt%20liv%20med%20hund%20%2D%20ett,v%C3%A5ra%20hundar%20och%20v%C3%A5rt%20hund%C3%A4garskap> [2025-02-14]
- Sundman, A.-S., Van Poucke, E., Svensson Holm, A.-C., Faresjö, Å., Theodorsson, E., Jensen, P. & Roth, L.S.V. (2019). Long-term stress levels are synchronized in dogs and their owners. *Scientific reports*, 9(1), 7391–7391.
<https://doi.org/10.1038/s41598-019-43851-x>
- Sümeği, Z., Oláh, K. & Topál, J. (2014). Emotional contagion in dogs as measured by change in cognitive task performance. *Applied Animal Behaviour Science*, Volume 160, Pages 106-115, <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2014.09.001>
- Tannenbaum, C., Greaves, L., Graham, I.D. (2016). Why sex and gender matter in implementation research. *BMC Med Res Methodol*. 16(1):145.
<https://doi.org/10.1186/s12874-016-0247-7>
- Turner, D.C. (1997). Treating canine and feline behaviour problems and advising clients. *Applied animal behaviour science*, 52 (3), 199–204. [https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(96\)01122-7](https://doi.org/10.1016/S0168-1591(96)01122-7)
- Tushe, M. (2024). THE NURSE’S ROLE IN COMMUNICATION WITH THE PATIENT/CLIENT. *Nurse and Holistic Care*, 4 (1), 1–4.
<https://doi.org/10.33086/nhc.v4i1.5412>
- Uitterhoeve, R., Bensing, J., Dilven, E., Donders, R., deMulder, P. & van Achterberg, T. (2009). Nurse–patient communication in cancer care: does responding to patient’s cues predict patient satisfaction with communication. *Psycho-Oncology*, 18:1060-1068. <https://doi.org/10.1002/pon.1434>
- Vasconcellos, A.d.S., Virányi, Z., Range, F., Ades, C., Scheidegger, J.K., et al. (2016) Training Reduces Stress in Human-Socialised Wolves to the Same Degree as in Dogs. *PLOS ONE* 11(9): e0162389. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0162389>
- Williams R (2024) Communication strategies to support people experiencing mental health issues. *Nursing Standard*. <https://doi.org/10.7748/ns.2024.e12297>

- World Health Organization (2022), *Mental disorders*
<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-disorders> [2025-04-05]
- Yamada, R., Kuze-Arata, S., Kiyokawa, Y. & Takeuchi, Y. (2019). Prevalence of 25 canine behavioral problems and relevant factors of each behavior in Japan. *Journal of Veterinary Medical Science*, 81 (8), 1090–1096.
<https://doi.org/10.1292/jvms.18-0705>
- Yong, M.H. & Ruffman, T. (2014). Emotional contagion: Dogs and humans show a similar physiological response to human infant crying. *Behavioural processes*, 108, 155–165. <https://doi.org/10.1016/j.beproc.2014.10.006>

7. Tack

Detta kandidatarbete har varit givande och spännande att genomföra. Psykisk ohälsa är något som kan drabba oss alla och därav hoppas vi genom denna studie kunna bidra till forskningen inom ämnet.

Arbetet hade inte varit vad det är idag utan hjälp från vår handledare Therese Rehn. Tack för all hjälp i databearbetningen och för att vi fick ta del av data från studien Mitt Liv Med Hund. Du har även varit en mentor för oss och har haft gott om tålamod – tack så mycket för denna tid!

Till våra lärare på SLU; tack för att ni genom dessa tre år har utvecklat vår förmåga att tänka kritiskt. Det har gett oss kunskap vi kommer att ta med oss vidare i arbetslivet. Vi vill även tacka våra kursare i Skrivgrupp 9. Ni har ifrågasatt och utmanat oss under arbetets gång, vilket har förgyllt vårt arbete. Vi ser fram emot att ha er som våra framtida kollegor.

Avslutningsvis vill vi tacka våra nära och kära för tålamod, stöd och kloka ord under en utmanande tid.

Varmaste tack,
Mathilda & Carina

Bilaga 1

Bilaga 1. Ramschema som visar hur Djursjuksskötarprogrammet på SLU är upplagt per 2025

VY010 DJURSJUKSKÖTARPROGRAMMET									
Höst 2024					Vår 2025				
PERIOD 1		PERIOD 2		PERIOD 3		PERIOD 4			
A	B	A	B	A	B	A	B		
ÅR 1	DO0129 Djuromvårdnadens grunder, 7,5 hp (G1N)	DO0107 Djurens anatomi och fysiologi, 15 hp (G1N)		DO0128 Näringsfysiologi och fodervetenskap, 7,5 hp (G1N)		DO0109 Mikrobiologi och grundläggande sjukdomslära, 7,5 hp (G1N)		DO0138 Djuromvårdnad inom djurens hälso- och sjukvård 1, 15 hp(G1F)	
								DO0140 Färdighetsträning av kliniska moment, 7,5 hp (G1F)	
ÅR 2	DO0127 Vårdhygien, 7,5 hp (G1F)	DO0136 Djuromvårdnad inom djurens hälso- och sjukvård 2, 15 hp (G1F)		DO0113 Epidemiologi, biostatistik och vetenskaplig metodik i djuromvårdnad, 7,5 hp (G1F)		DO0114 Anestesiologi och perioperativ vårdhygien, 15 hp (G2F)		DO0142 Sjukvårslära och verksamhetsförlagd utbildning 1, 15 hp (G2F)	
ÅR 3	DO0143 Sjukvårslära och verksamhetsförlagd utbildning 2, 15 hp (G2F)	DO0141 Djuromvårdnad vid anestesi, akut- och intensivsvård 15 hp (G2F)		DO0137 Rehabilitering inom djuromvårdnad 7,5 hp (G2F)		DO0139 Arbetsledning och kommunikativ kompetens inom djuromvårdnad 7,5 hp (G2F)			
								EX0994 Självständigt arbete i djuromvårdnad, 15 hp (G2E)	
Huvudområde: Djuromvårdnad									

Bilaga 2

Bilaga 2. Ramschema som visar hur Veterinärprogrammet på SLU är upplagt per 2025

Planerat ramschema för VY013 VETERINÄRPROGRAMMET									
Höst					Vår				
PERIOD 1		PERIOD 2		PERIOD 3		PERIOD 4			
A	B	A	B	A	B	A	B		
ÅR 1		Grundläggande anatomi, vävnadshistologi och biokemi, 30 hp (G1N)				Fördjupad anatomi, organhistologi och fysiologi, 30 hp (G1N)			
ÅR 2		Djurhållning och djurvelfärd, 9 hp (G1N)		Infektionsbiologi, 21 hp (G1F)		Allmän patologi och tillämpad immunologi, 10 hp (G1F)		Speciell patologi, 14 hp (G1F)	
ÅR 3		Farmakologi och toxikologi, 14 hp (G2F)		Försöksdjursmedicin 3 hp (G2F)		Veterenskaplig forskningsmetodik, 13 hp (G2F)		Livsmedelssäkerhet, 15 hp (G2F)	
ÅR 4		Kliniska färdigheter 2, 11 hp (A1N)		Klinisk veterinärmedicin 1, 13 hp (A1F)		Klinisk veterinärmedicin 2, 36 (av 66) hp (A1F)			
ÅR 5		Klinisk veterinärmedicin 2, forts. 30 (av 66) hp (A1F)				Klinisk veterinärmedicin 3, 30 hp (A1F)			
ÅR 6		Självständigt arbete i veterinärmedicin, 30 hp (A2E)							

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

☒ JA, jag, Mathilda Rumar har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☒ JA, jag, Carina Timraz Koch har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

☐ Föreliggande arbete ska publiceras med 12 månaders fördröjning av fulltexten (tillfälligt läsningsembargo). Därefter ger jag/vi härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.